

Človek s PAS v riziku sociálneho vylúčenia

Pre tento výskum som sa rozhodla na základe účasti na seminári, na ktorom pani Thorová, okrem iného, predniesla zarážajúce výsledky výskumu vo Veľkej Británii. Tie ukazujú, mnoho ľudí bez domova vo Walese má v testoch zvýšený kvocient autistického spektra. Ľudia s poruchou autistického spektra (PAS) majú nízky sociálny a emočný kvocient, zlyhávajú v vzdelávacích inštitúciách, v kolektíve vrstovníkov, v organizovaných voľnočasových aktivitách, vo vzťahoch, neskôr v zamestnaní a tým je v riziku sociálneho vylúčenia. Cambridgeský výskum z roku 2008 ukázal, že až 2/3 bezdomovcov môže mať poruchu autistického spektra.

Témou výskumu je Človek s PAS v riziku sociálneho vylúčenia. Jej cieľom je porovnať kvocient autistického spektra ľudí na ulici v Českej republike s výsledkami z výskumu UK a s podielom v celej populácii. Dá sa predpokladať, že v českom prostredí bude počet ľudí bez domova, ktorí dosiahnu vyšší kvocientu autistického spektra, vyšší než ukázal výskum vo Walese. Tento predpoklad je postavený na kvalite diagnostiky, kvalitne sociálnej podpory a celkovom povedomí o PAS v krajinách západnej Európy obecne. Podiel ľudí s PAS mužského pohlavia je omnoho vyšší než v druhej časti populácie, tento predpoklad by a overoval aj v tejto konkrétnej skupine. Vo výskume vidím potenciál na vznik rozhovorov s ľuďmi s kvocientom autistického spektra nad normou na vznik rozhovorov a ich následnú kvalitatívnu analýzu, ktorá môže obohatiť celý výskum a objasniť ďalšie otázky súvisiace s touto témou. V ideálnych podmienkach by mal byť výskum longitudiálny a podobné meranie zopakovať o niekoľko rokov neskôr. Predpoklad je, že vďaka lepšej kvalite diagnostiky PAS a podpory dospelých ľudí s PAS bude na ulici menší počet ľudí so zvýšeným kvocientom autistického spektra.

Cieľom tohto výskumu nie je priniesť novú teóriu, ale porovnať výsledky testov, ktoré merajú koeficient autistického spektra čo na najväčšom počte respondentov. Kvantitatívny prístup je pre tento výskum vhodný, pretože objektívnosť výsledku je postavená na dostatočne veľkom vzorku respondentov. Aby bol výber reprezentatívny (a predpokladáme, že ľudí bez domova - bez akejkoľvek strechy nad hlavou, je v Brne zhruba 500 = základný súbor) do výskumu by sa malo zapojiť = výberový súbor, 196 ľudí bez domova.

Výskumné otázky

Q: Sú ľudia s autistickými rysmi v Brne ohrození stratou domova viac než zvyšok populácie?

Q1: Je percento sociálne vylúčených ľudí s autistickými rysmi v Brne vyššie než vo Walese?

Q2: Je percento žien bez domova vykazujúce vyšší autistický kvocient nižšie než percento mužov so zvýšeným autistickým kvocientom?

Q3: Zníži sa podiel sociálne vylúčených ľudí s autistickými rysmi do roku 2020?

Hypotézy

H1: Podiel ľudí s autistickými rysmi je medzi bezdomovcami vyšší než celkový priemer v populácii.

H2: Podiel ľudí s autistickými rysmi je medzi bezdomovcami v Českej republike vyššie než percento ľudí s PAS medzi bezdomovcami vo Veľkej Británii (Walese).

H3: Ľudí s autistickými rysmi ženského pohlavia bez domova je menej než ľuďmi s autistickými rysmi mužského pohlavia v tejto skupine.

H4: Podiel ľudí s autistickými rysmi bez domova bude v roku 2020 nižší, než v roku 2015.

Premenné: človek s autistickými rysmi, pohlavie, čas

Metóda zberu dát, výskumná populácia a vzorka

Výskumná jednotka sú ľudia bez domova na území mesta Brne. Kontaktujeme ich v nocľahárňach, prostredníctvom miestnej Charity a na akciách Študentského centra, ktoré organizuje každý týždeň jedlo pre bezdomovcov. Dotazník distribuujeme osobným stretnutím výskumníka a respondenta. Výber bude zámerný/účelový. Komplikácie môžu nastať pri získavaní respondentov z rád ľudí bez domova, súvisiace s ich motiváciou test vyplňovať a ich schopnosťou porozumieť otázke. Pri zadávaní dotazníku musí mať výskumník profesionálny a príjemný prístup a prípadne ozrejmiť zadanie dotazníku a testu na kvocient autistického spektra. Respondentom musí výskumník zaručiť anonymitu, rešpekt k zozbieraným údajom a zadeliť respondentovi čo sa stane s vyzbieranými informáciami. *SP7MP_MTO2 Metodologie 2 Eunika Muntágová, učo: 350369*

Test využívaný vo výskume je len orientačný a ukazuje na možnú existenciu určitých „autistických rysov“, odborná diagnostika PAS je v kompetencii psychiatra.

Nástroje zberu dát

Dáta zbierame dotazníkom, ktorý obsahuje otázku na krstné meno (snaha eliminovať opakovanie respondentov), vek respondenta a pohlavie. Druhá časť je **Test na Kvocient autistického spektra**, autor Simon Baron-Cohen, dostupné z: s

http://docs.autismresearchcentre.com/tests/AQ_Adult_Czech.pdf

Vyhodnocovanie:

Odpovede „úplne súhlasím“ alebo „spíše souhlasím“ na otázky čísla 1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 12, 13, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 33, 35, 39, 41, 42, 43, 45, 46 hodnotíme 1 bodom.

Odpovede „zcela nesúhlasím“ alebo „spíše nesouhlasím“ na otázky čísla 3, 8, 10, 11, 14, 15, 17, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 36, 37, 38, 40, 44, 47, 48, 49, 50 hodnotíme 1 bodom.

- 0-11 ukazuje na žiadne autistické rysy

- 11-21 priemerný výsledok (ženy majú v priemere 15 bodov, muži 17)

- 22-25 ukazuje na autistické rysy trochu nad priemerom

- **26-31 predstavuje hranicu ukazujúcu na poruchu autistického spektra. Je možné, že sa tu nachádza aj aspergerov syndróm alebo vysokofunkčný autizmus**

- 32-50 ukazuje na silné znaky autizmu alebo aspergerovho syndrómu

Relevantná literatúra

1. *Are People with Autism at a Higher Risk for Homelessness?* [online]. 2014. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.autismdailynewscast.com/are-people-with-autism-at-a-higher-risk-for-homelessness/6784/laurel-joss/>

2. Autism, homelessness, and unemployment. 2013. HOTHAM-GOUGH, Rowan. *Autism Work Barrier* [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://autismworkbarrier.org.uk/articles/autism-homelessness-and-unemployment>

3. EVANS, Rebecca. 2011. *The life we choose: shaping autism services in Wales* [online]. Cardiff [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: http://www.autism.org.uk/~media/NAS/Documents/Get-involved/Campaign%20for%20change/TheLifeWeChoose_Eng_FLR.ashx

SP7MP_MTO2 Metodologie 2 Eunika Muntágová, učo: 350369

4. HOWLIN, P. Autismus u dospívajících a dospělých. Cesta k soběstačnosti. Praha : Portál, 2005. 295s. ISBN 80-7367-041-0.
5. JŮN, Hynek. Moc, pomoc a bezmoc v sociálních službách a ve zdravotnictví. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, 141 s. ISBN 978-80-7367-590-5.
6. LUISELLI, James K. 2011. *Teaching and Behavior Support for Children and Adults with Autism Spectrum Disorder : A Practitioner's Guide* [online]. New York: Oxford University Press [cit. 2015-05-14]. ISBN 9780199736409. Dostupné z: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/detail?sid=07118440-1778-4624-b76e-c69304b3923e@sessionmgr4005>
7. PASTIERIKOVÁ, Lucia. Poruchy autistického spektra. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, 117 s. ISBN 978-80-244-3732-3.
8. SCHOPLER, Eric a Gary B. MESIBOV. *Autistické chování*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1997. 303 s. ISBN 80-7178-133-9. info
9. THOROVÁ, Kateřina. 2006. *Poruchy autistického spektra: dětský autismus, atypický autismus, Aspergerův syndrom, dezintegrační porucha*. Vyd. 1. Praha: Portál, 453 s. ISBN 80-736-7091-7.
10. WALL, Kate. 2007. *Education and Care for Adolescents and Adults with Autism* [online]. Los Angeles: CA : SAGE Publications Ltd. [cit. 2015-05-14]. ISBN 9781412923811. Dostupné z: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/detail?sid=07118440-1778-4624-b76e-c69304b3923e@sessionmgr4005>
11. WELSH ASSEMBLY GOVERNMENT. 2011. *Autistic Spectrum Disorder: A Guide for Homelessness Practitioners and Housing Advice Workers* [online]. [cit. 2015-05-14]. ISBN 978 0 7504 6168 9. Dostupné z: <http://gov.wales/docs/dhss/publications/110324asdhomespracen.pdf>

Komentář:

Při kopírování z ISu se rozhodilo formátování, ale to na výsledek nemá vliv. Vybrala jste si zajímavé téma, jen bych jej neopírala o srovnávání dvou čísel – procenta autistů mezi bezdomovci v ČR a jinde a přemýšlela, jak o souvislostech autismu a bezdomovectví pojednat jinak, třeba kvantitativně. S reprezentativitou to bude složité, stejně jako se snahou určit autistické rysy u této populace. Beru ale návrh jako hypotetický a tak jej i hodnotím. Škoda vynechaných či nerozpracovaných částí projektu.